

Teveel PFAS in eieren van hobbykippen

Advies RIVM en GGD ZHZ: eet geen eieren van hobbykippen

Ruim driekwart van de geteste eieren van hobbykippen in de regio Zuid-Holland Zuid en Altena bevatten te hoge gehalten aan verschillende soorten PFAS bevatten. Dit blijkt uit een eerste analyse van het eieronderzoek, dat in opdracht van de gemeenten Dordrecht, Molenlanden, Papendrecht en Sliedrecht wordt uitgevoerd. Zowel het RIVM als de GGD Zuid-Holland Zuid adviseren mensen uit de regio uit voorzorg voorlopig geen eieren meer te eten van hobbykippen en vervolgonderzoek af te wachten. Eieren uit supermarkten en winkels zijn wel veilig.

Aanleiding van het onderzoek

Het doel van het onderzoek naar het gehalte PFAS in eieren was om te achterhalen of het veilig is voor bewoners in de regio om eieren te eten van hobbykippen. Dit in verband met de bekende PFAS-vervuiling in de omgeving van Chemours. De afgelopen jaren zijn er meerdere onderzoeken uitgevoerd naar PFAS in de bodem, moestuinen en in het water. Dit najaar is het vervolgonderzoek gestart naar de aanwezigheid van PFAS in eieren van hobbykippen. Hobbykippen zijn kippen die door een particulier als hobby wordt gehouden. Bijvoorbeeld in achtertuinen, moestuinen, dierenweijtes en zorg- en kinderboerderijen.

Bron PFAS nog onbekend

Het is onduidelijk waar de vervuiling in de eieren van hobbykippen vandaan komt. Eieren geraapt op plekken in het gebied rondom Chemours bevatten te hoge PFAS-gehalten; hetzelfde geldt ook voor plekken verder weg. In de eieren is vooral teveel van de PFAS-soort PFOS aangetroffen. PFOS is - voor zover bekend - niet uitgestoten door DuPont/Chemours. De eieren zijn getest in zowel stedelijk als landelijk gebied.

Grond is ook onderzocht

Er zijn ook monsters genomen van de grond waar de kippen lopen. Dit is relevant omdat kippen ook in de grond pikken. Uit de voorlopige onderzoeksresultaten blijkt geen duidelijk verband tussen het PFAS-gehalte in de grond en het gehalte in de eieren. Dit heeft mogelijk regio-overstijgende gevolgen. De gemeenten hebben het RIVM verzocht om de gegevens nader te duiden en een risico-analyse te doen van de huidige metingen.

Locaties waar zijn eieren geraapt

In de afgelopen periode zijn er op 30 locaties verspreid door de regio (zie kaartje) steekproefsgewijs eieren geraapt. Dit is gedaan in de gemeenten Molenlanden, Papendrecht, Dordrecht, Sliedrecht, Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam en in Altena en Hoeksche Waard als referentiegemeenten.

Advies geen eieren te eten van hobbykip

Zowel het RIVM als de GGD adviseren voorlopig geen eieren meer te eten van hobbykippen in de onderzochte regio en vervolgonderzoek af te wachten. Een hobbykip is een kip die door een particulier als hobby wordt gehouden. Bijvoorbeeld in achtertuinen, moestuinen, dierenweijtes en zorg- en kinderboerderijen. In de winterperiode zullen mensen deze eieren toch al nauwelijks eten. In de winter leggen de meeste kippen minder tot geen eieren, doordat ze minder daglicht krijgen.

Eerste analyse

De betrokken gemeenten, onderzoekers, GGD ZHZ en RIVM vinden de eerste bevindingen uit het onderzoek relevant voor alle inwoners van de regio. Daarom hebben ze besloten deze al publiek te maken voor de definitieve risico-evaluatie opgeleverd is. Deze wordt over drie maanden verwacht.

De onderzoekers van Wageningen Food and Safety Research (WFSR) hebben hun bevindingen gemeld aan de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Eieren uit de supermarkt

Eieren afkomstig van professionele pluimveehouders (zoals bijvoorbeeld verkocht in de supermarkt) kunnen wel veilig worden gegeten. Dit geldt voor alle eiersoorten in de supermarkt. Deze bevatten aanzienlijk lagere gehalten aan PFAS en blijven binnen de veilige normen. Deze eieren worden regelmatig getest door Wageningen Food and Safety Research (WFSR) in opdracht van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). WFSR is gespecialiseerd in onderzoek naar PFAS in voedsel. Het RIVM vorig jaar ook voedselproducten onderzocht op PFAS. Hieruit kwam ook dat deze eieren veilig gegeten kunnen worden.

PFOS en andere PFAS-soorten

De eieren bevatten vooral teveel van de PFAS-soort PFOS. De waarden variëren van net onder de norm tot 10 keer de normwaarde. Ook andere PFAS-soorten waaronder zoals PFOA, worden in de eieren aangetroffen, maar wel meestal in lagere gehalten. GenX wordt niet of nauwelijks aangetroffen in de onderzochte eieren. De exacte oorzaak/bron van de verscheidenheid aan PFAS-verbindingen is nog onbekend. Aanvullend onderzoek is daarom nodig.

Vervolgonderzoek

De komende maanden wordt het lopende onderzoek voortgezet. Onderzoekers proberen de bron van de PFAS te achterhalen en te ontdekken hoe de PFAS in de eieren terecht komen. De resultaten hiervan worden in het voorjaar van 2024 verwacht.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van de gemeenten Dordrecht, Sliedrecht, Papendrecht en Molenlanden en gecoördineerd door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ).

Onderzoeksbureau Arcadis voert het onderzoek uit in samenwerking met Wageningen Food Safety Research (WFSR) en Tritium advies. De GGD Zuid-Holland Zuid en Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zijn betrokken om de uitkomsten van het onderzoek te duiden en van advies te voorzien.

PFAS is een verzamelnaam voor meer dan 15.000 stoffen en staat voor per- en polyfluoralkylstoffen.

Vragen over PFAS en gezondheid

Heeft u vragen over PFAS en de gezondheid, dan kunt u contact opnemen met GGD Zuid-Holland Zuid via mmk@ggdzhz.nl of 078 - 770 8500. Heeft u klachten of zorgen over uw eigen gezondheid? Neem dan contact op met uw huisarts.

<https://www.ggdzhz.nl/gezondheid-en-milieu/pfas-en-gezondheidsadviezen/veelgestelde-vragen/eieren-en-vis>

Kaart: locaties waar de eieren van hobbykippen geraapt en getest zijn.

NB: dat er minder dan 30 bolletjes op de kaart staan, komt doordat enkele locaties dicht bij elkaar liggen.

